

Okruh architektů Albrechta z Valdštejna a počátky raného baroka v Čechách.

První ojedinělé náznaky raně barokní tvorby se v Čechách objevují již v druhém desetiletí 17. století, zejména v díle císařského architekta Giovanni Maria Filippiho. Jeho tvorbu lze považovat za přímý předstupeň architektonické produkce, která byla realizována pro jednu z nejvýraznějších osobností třicetileté války, vévodu Albrechta z Valdštejna. Okruh architektů Albrechta z Valdštejna je tvořen třemi výraznými představiteli, kteří se uplatnili individuálně i společně při projektech i realizacích Valdštejnových velkolepých záměrů. Byli to Andrea Spezza, Giovanni Pieroni a Nicolo Sebregondi. Tito tři italské architekti a stavitelé byli vůdčími osobnostmi okruhu, do kterého ještě patřila další jména jako Vincenzo Bocacci, Baccio Bianco a Giovanni Marini. Jejich aktivity lze na našem území vymezit do let 1621 až 1634 s výjimkou Giovanni Pieroniho, který se i po vévodově smrti navrhoval především opevnění v Čechách i jinde. Pro samotnou architekturu valdštejnského okruhu je důležitý i původ architektů, místa kde vyrůstali a prošli školením, stejně tak produkce, která je ovlivňovala. Andrea Spezza a Nicolo Sebregondi pocházeli z území severní Itálie, Giovanni Pieroni, Baccio Bianco a Vincenzo Bocacci z Florencie. Nicolo Sebregondi byl velmi výrazně ovlivněn římskou architekturou Giacoma della Porty, Domenica Fontany a Carlo Maderny. Giovanni Pieroni zase dílem Bernarda Buontalentiho a Giulia Parigiho. U Andrey Spezzy není doloženo italské školení s výjimkou vlivu lombardské architektury. O to významnější jsou jeho realizace z doby před nástupem do Valdštejnových služeb, z nichž donedávna byl brán v úvahu jen zámek v Oldenburgu a kamaldulský klášter v Bielanech u Krakova. Za zcela mimořádné lze považovat jeho projekty v Nowem Wisniczu pro hraběte Lubomirského, konkrétně úpravy zámku, zejména jeho vjezdová brána, kaple a loggie na nádvoří a farní kostel tamtéž. Tyto projekty potvrzují Andrey Spezzy v roli architekta i na Valdštejnových realizacích. Nicolo Sebregondi své římské školení zúročil velmi úspěšně v Mantově, kde navrhl velkolepou rezidenci la Favorita pro Ferdinanda Gonzagu. Giovanni Pieroni, vzděláním a schopnostmi typ renesančního člověka, byl utvářen umělci na medicejském dvoře Cosima II., dostalo se mu vzdělání a jeho schopnosti byly multioborové. Tito tvůrci vytvořili pro Albrechta z Valdštejna soubor staveb, kam patří pražský Valdštejnský palác, přestavba města Jičína na sídlo vévodství s řadou světských a církevních staveb, na svou dobu mimořádně obsáhlý urbanistický zásah do struktury města a v neposlední řadě jeden z prvních příkladů komponované krajiny u nás. Cílem disertační práce bylo uvést do souvislostí řadu informací získaných dlouhodobým průzkumem terénním i archivním s množstvím související odborné literatury, která byla zpracována od doby zadání tématu. Výsledkem je náhled na určitou část Valdštejnské architektury v novém světle a potvrzení její současnosti s tvorbou v samotných centrech vrcholové architektonické tvorby.

